

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben hához...

Szerkesztői iroda: Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

Szent Simplicius napján.

Simplicius latin szó. Magyarul azt jelenti: együgyű. De csak a tudósok előtt...

tudományok fölött bajnokai, isternek szolgálói, férfiak és aggyastyanok elébe járultak...

Négy éve már ennek. De ha száz esztendő múlt volna el a két nemzedék...

Vajon emlékez-e még Tisza Kálmán a négy év előtti napoknak történetére?

Budapest, március 1.

Tisza Kálmán ma terjeszté be a házban a berlini szerződés beikikelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

mozgásban szokások eljárástól, vagyis „ne menjen azon messze túl”, s hogy „tekintettel a magyar-osztrák monarchia közjogára, mégis ne engedjen oly praecedens létrejönni...

Ennyiből álltak jelentőségesebb szavai, de ennyi untig elégséges arra, hogy komoly figyelmet szenteljünk a szavak alatt lapangó és a benyújtott törvényjavaslat zárkijezése által megmagyarázott és a törvényes kijárást intézkedéseknek.

A törvényjavaslat ugyanis beikikelyezést tartalmaz, de a szavak „a Bécsben 1878. évi július 26-án kiállított jóváhagyási záradékkal helybenhagyott szerződés tudomásul vételét, ezenel az ország törvényei közé igttatattik...” lerontják erejét.

A mint e ravasz fogással odavetett szavakból látszik, Tisza Kálmán csak a tudomásul vétel jogát engedi át a beikikelyezés formája alatt az országgyűlésnek, de nem az elfogadás, vagy jóváhagyás jogát, a mint ez nemzetközi szerződéseknél eddig szokás volt, s a mint ehez az országgyűlésnek kétségtelen joga van.

A törvényes szokás, a mely végig nyúl egész törvénykönyvünkön a nemzetközi szerződések szövegének elfogadásánál mindent a szavakat állít oda bevezetésképp „a magyar országgyűlés által jóvá hagyatván”; majd a többieknek szó szerint és következetesen: „mintán az országgyűlés által elfogadattott.”

Ez világosan és határozottan van mondva. Annnyira világosan és határozottan, hogy felesleges minden szótértelemezés és indoklás a „tudomásul vétel” és „elfogadás” közötti szavakban rejlt nagy fontosságú különbség miatt.

„Ne távozzunk nagyon messze a más alkotmányos országokban szokások eljárástól, vagyis ne menjünk azon túl” értelmében fogásokkal akarja élet venni a parlament jogának, a melylyel az folytatólt, s a melyet attól a 67-iki kiegyezés sem vont el.

Egészen a Tisza Kálmán taktikáját jellemző eljárás.

Oly jellemzőleg Tisza Kálmáné, hogy az osztrák reikstrátra nem merték ily alakban rátolni. Az csak a mi boldogságunk, hogy egy a nemzet érdekei ellen, közvéleménye hangos tiltakozása daczára megkötött szerződést végrehajtanak az ama meg nem szavazott pénz felhasználásával, s midőn pénzt és vért áldoztatnak, eljönnek a tisztelt ház elé, vegye „tudomásul” beikikelyezéssel. Se több, se kevesebb, mint beikikelyezés tudomásul vétellel.

Bolond és gonosz dolog! Bolond! mert ellenmondástól és gyarlóságtól terhes. Gonosz! mert a nemzet által élített és kárhoztatott tények láncolatát sorára, alkotmány- és törvényértékekre, a már ugy is rozsz közjogi hely-

zet megfontására, a tudomásul vétellel szentesítést kíván adni a multat illetőleg, a berlini szerződésből folyó hasonló tények további keresztülvitelére pedig felmentvényt a jövőt illetőleg. Azaz a ház tudomásul vesz minden rosszat, a mi megtörtént és a beikikelyezés által tudomásul vesz minden rosszat, a mi történni fog; a felelősség alól feloldja a kormányt mindazért a mit Bosznia és Hercegovina elfoglalásával tett, s ugyan akkor a tudomásul vétellel szabad felelősségmentes kezét ad neki mindarra, a mit a berlini szerződés végrehajtása ezimén ezentel tenni fog.

Erre is lehet mondani adatai uram esőt, de nincs köszönet benne.

A kormányelnök által a ház mai ülésén benyújtott a berlini szerződés beikikelyezéséről szóló törvényjavaslat így hangzik:

Törvényjavaslat

a berlini szerződés beikikelyezéséről. Az ő felsége, Ausztria császára, Csehország királya stb. Magyarország apostoli királya, továbbá ő felsége a német császár s Poroszország királya, a francia köztársaság elnöke, ő felsége a Nagy-Britannia és Irland egyesült királyság királyója s India császárnője, ő felsége Olaszország királya, ő felsége minden oroszok császára és ő felsége az ottománok császára között a Berlinben tartott kongresszus folytán ugyanott 1878. évi júl. 13-án kötött és ő felsége, Ausztria császára, Csehország királya stb. Magyarország apostoli királya által a Bécsben, 1878. évi július 26-án kiállított jóváhagyási záradékkal helybenhagyott szerződés tudomásul vételét, ezenel az ország törvényei közé igttatattik.

Az említett szerződés szövege következő: Beadája 1879. március 1-én. Tisza Kálmán miniszterelnök. A törvényjavaslatot ki fogják nyomtatni, a ház tagjai között szótészati és tárgyalási iránt a ház később határoz, még pedig előreláthatólag hosszu heves és bebátó vita lesz. A kormány külügyi politikája ez alkalommal fogja szenvedni a legerősebb ostromot.

Budapest március 1.

A közös miniszterium általa delegáltiók elé terjesztett részletes költségkijáratás szerint az „erdélyországi” határszorosok értéketi munkálataira 370,000 ft, a galicziai krakói és przemlyi erődítésekre pedig 1,549,500 ft, a kettőre tehát összesen csakis 1,919,500 ft fordítatott. A mi különösen azért nevezetes, mert Tisza Kálmán miniszterelnök, mikor 1878. évi májusban a magyar országgyűléstől a 60 millió megszázártól kérté egyenesen azt jelenté ki, hogy ezen pénz főleg az erdélyi és a galicziai erődítésekre és csapatmozgalmakra fog fordítatni.

Ugyanazon közös miniszteri részletes költségkijáratás szerint Boszniában és Hercegovinában közlekedési utakra, ut és hidépítésre s vasutakra 1878-ban 10,547,650 ft fordítatott, 1879-re pedig összesen 8,000,000 forint irányoztatik elő. Mintán Magyarországon a folyó 1879-dik évben új száraz és vízi utakra és hidakra valamint vasutakra mindössen csakis 4,300,000 ft irányoztatik elő s ebből is 2,080,000 ft Finnmark és a dálya-vinkovezei vasutára fordítatik: ebből nyilván való, hogy a kormány Boszniára több beruházást fordít, mint Magyarországra, hogy ehhez is az adókkal összeny-

morított deficitet Magyarországnak kell a pénz kiteremteti. Az is jellemző, hogy míg nálunk a katonai békeidőben csak parádéra való és semmiféle közmunkát nem teljesít: addig Boszniában a kedvelt új szláv testvérek részére katonasággal készítették a jó utakat. Megérjük rövid időn, hogy Boszniának előbb lesznek magyar pénzen épített kaszárnyái, mint Magyarországnak.

A angol diplomacia körökből azon értesítést vesszük, hogy a konstantinápolyi nagyköveti állásra Layard helyére Lord Napier and Ettrick ezéltit igen magas állású tisztviselője az indiai kormánynak fog kinevezetni, ki erélyességén kívül arról ismeretes az angol politikai világban, hogy a lordok házában az oroszok gyűléstét leginkább terjesztette. Lord Napier kinevezése Layard politikájának tehát csereszdő-já fog lenni. Ez magában is meg fog ezafelni minden angol és orosz közlekedési hirt.

Az angolok veresége Izandulánál.

A „Daily News” közli az angolok iszonyu vereségét Dél-Afrikában Izandulánál, mely közelből a következő érdekes adatokat vesszük át. Február 2-án Glyn ezredes, a harmadik hadosztal parancsnoka, Dartnell őrnagyot először küldte. Nemokára ezen, nagyobb részben lovasköri álló csapat a zulukkal összeütközött. A zulusok eleinte igen kevés emberből álló csapatlanczot küldtek előre, de nemokára számuksapornok látszott, úgy hogy Dartnell visszavonulásra kényszerítették. Pullaine ezredes is csatár lanczot küldött ki a zuluk ellen, hogy őket állásából kiverje.

Ezután a zuluk egész zászlóaljkat hoztak a csatába, melyek 8 sorban egymás mögött nyomultak előre. Folytonos tüzelés közben annyira megközelítették az angolokat, hogy aszszagukat (rövid lánescsák) használhatták. Az angolok ugyan igen élénk sortűzeléssel fogadták az ellenséget és köztük nagy pusztítást vittek végbe, de az elestekek csakhamar új csapatok helyettesítették.

Ezen támadás az angolok hátában történt és a zuluk kettős szarnyfordulatot tettek, úgy hogy az angol sereget egészen bekerítették. Az angolokra nézve nagy szerencsétlenség, de hiba is volt, hogy nem állítottak fel ugynevezett kocsiérdőt, mely fedezésűkké szolgálhatott volna.

A tüzelés oly élénk és gyorsan folyt, hogy az angolok nem sokra minden töltnyeiket kilőték és néhány mérföldnyire lévőv tiszkeirekelt a hányt nem pótolhatták, s így kénytelenek voltak a szorong védelemre támaszkodni. A zuluk most halottjaikat az angolokra dobták, hogy ezek alig mozdulhattak. Most kezdődött csak az iszonyu mészárszék. Angol tisztek és legénység az aszszagokkal leszarattak, a zulus zászlóaljak irítottas tömegekkel összeütköztek az angolokat. Két órával később már egy élő angol sem volt a Dartnell és Pullaine hadosztalokból a táborban. Az összes két hadosztal minden elemei serei, fegyverei, szárazmarhája az ellenség kezébe került. Smith századosnak kevés perczel halála előtt meg sikerült ágyuit beszedelni. Így hát a zuluk legalább ágyukat nem hurcolhattak el.

Young nevű fiatal tiszt, ki kevés nappal a csata előtt megesebült, miután minden löporát kilőtte és már majdnem egyedül láta magát, hirtelen megfordította lovát és csak is ezen lö rendkívül gyorsaságának köszönhetően életé megmentését. Ezen lö egy roppant szökést tett az ő körülvöl zulukon keresztül, épen oly ponton, mely kevésbé szúrón volt általuk betöltve. Legsebesebben vágatott a folyó felé, melyet átgázolni remélt. A gyorsan futó zuluk áldoztát őt mindentől egész a folyó partjáig.

Egyszer visszapillantott és az angolokat már egészen bekerítve látta. A zuluk harszai kislátásai felnyalálólni. Midőn Lantier ingeit s gatyáit akarta összeszedni, ez hevesen rá kiáltott.

— Hagyd az én holmimat, halld? Nem akarom! — Mit nem akarsz? — kérde felmelkedve Gervaise. — Csak nem akard ezen szennyest újra magadra öltetni? Ki kell mosni végre is belőlk a piszkot. — Pénzem! ugyan honnan loptam volna?... Tudod jól, hogy tegnap előtt három frankot kaptam feketé kabátomért. Kétszer ebédeltünk e pénzért s a vendéglő sokba került?... Nem, nincs pénzem. Négy sons van zsemben a mosókonyha számára... Én nem szerezek úgy pénzt magamnak, mint bizonyos nők. — Ez utóbbi hasonlat nem kelté fel Lantier figyelmét. Kiszállott ágyából, s zsemeit körüljárta a szobában. Majd leakasztá a rongyos nadrágot s a kendőt a szegzről, s a fiókból meg néhány női inget tevén hozzá, az egész csomagot Gervaise karjái közé dobá.

— Menj vidd ezt a zálogházba. — Nem akarnád, hogy a gyermekeket is oda vigyem? — kérde ez megütököve. — Oh! ha a gyermekekre is adnának kölcsön, az volna a legjobb. — Mégis elment a zálogintézetbe. Midőn fél óra múlva visszatért, száz sons értékű ezüst darabot tett a kályhára, az elismervényt a többiek közé dugvány. — Ime, ezt kaptam. — mondá. — Hat frankot kértem, azonban nem adtak. Oh! ők nem fognak koczkatátni néhány garast... És mégis mindig mily sokan vannak ott!

Lantier nem vette rögtön kézbe a pénzdarabot. Szerette volna, hogy megoszthassák, ha apró pénz lett volna. Azonban mégis rá szánta magát, hogy mellénye zsebébe csuszassza, midőn a szekéren kevés konvencionáradékot s egy darab kenyert pillantott meg. — Nem mentem a tejárúsnőhöz, mert nyolcz napja tartozom már neki, — magyarázá Gervaise. — Azonban korán fogok visszatérni; te elmegy kenyeret s húst vásárolni, miattól én nem leszek itthon, s reggelizni fogunk... Hozz egyszermind egy liter bort is magaddal. Lantier nem mondott nemet. A béke helyre látszék állani. A fiatal asszony ismét, a szennyest kezdé

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

AZ EMBERI ÉRTŐ.

(„Assommoir.”) Egy család története. REGÉNY. Írta: ZOLA EMIL. (Folytatás.) — Egész éjjelel benem hnyhnyhant szemem... Azt hittem, hogy valaki bántott... Hol voltál? — hol tőléd az éjét? Isteneim! ne kezd el újra a kísértés, mert megőrülök... Mond Auguste, hol voltál? — Ah hol dolgoz volt! mi közd hozzá? — felelé ez, a vállat vonva. Nyolcz óraker egyik hardtomnál voltam. Itt ekeketem; s inkább ott maradtam aludni... Különbem nem szereztem, ha kémbőlnek utánam. Hajgyi békeben! A fiatal nő újból zokogni kezdett. A felesleges s Lantier lármas modora felébreszté a gyermekeket. Félmeztelenül ültek fel fekhelyükön, hajukat kis kezikkel simitva ki szemekből; anyjukat sirni hallván, ők is sirni kezdének. — Ah! ez aztán a szép zene! — kiáltá Lantier dühösen. — Mondom, mindjárt újra eltávozik! És ez egyszer vissza nem fogok térni... Nem fogtok hallgatni? Jó éjszakát! vissza megyek a hönött jötem. Már elvette kalapját a szekérről. Azonban Gervaise élébe rohant: — Nem, nem! A kieszinyek könyvet elcsititá. Megesokóla bomlokunkat, s nyájias szavakkal újra lefeketé őket. A kieszinyek egyszerre megnyugodva mosolyogtak vánkocikon, s egymást esikpedve multozták. Ez alatt az atya, a nélkül, hogy eszméit levette volna, az ágyra veté magát. Nem aludt el, hanem nagy szeméit körüljárta a szobán. — Szép tisztaság van itt benn! — morgomga. — Majd egy perczre Gervaisere tekintve gonoszul hozzá tévé: — Hát te ma nem is mosakodol? Gervaise csak huzsonkét éves volt. Nyulánk

kissé sovány testalkatu, finom arcvonásokkal, melyek az élet keserébem már megérlelödtek. Az iszonyu éj, melyet átírasztott, tíz évvel idősebbnek tünetélt őt fel. Lantier szavaira felegyenesedett s mindinkább felhevültli látszott.

— Te nem vagy igazságos. Te tudod jól, hogy én megteszek mindent, a mi tölém telik. Nem az én hibám, hogy ennyire sülyedtek... Szóretnélek látni, a két gyermekkel együtt oly zabolban, hol még kállya sem volna egy kevés vizet melegítendő... Párisba érkezettünkör rögtön rendezünk kellett volna életmódunkat, miként én akartam, a helyett, hogy elferesdeltél pénzedet. — Könnyű neked beszélni, ki velem költöd el jó falatjaimat s most azok miatt szörföldöl! — Azonban Gervaise nem látszott őt hallani, és folytató.

— Végre is, bátorsággal még kivonszoldódatunk a hínárból... Tegnap este beszéltem Fanconnier asszonnyal, a rue Neuve-i mosónővel; hétfőn szolgálatába állók. Ha te is dolgozol, Glacière barátoddal, fél év alatt rennde szedhetjük magunkat s valahol bérelhetünk egy zugot, hol ott-hon leszünk... Igen! dolgozni kell, dolgozni... Lantier utavata az ablakhoz fordult. Ekkor Gervaise haragra lobbant. — Igen, a munkaszertet nem nagy mértékben lakozik benned. Te nagyokra törsz, ury módon szeretnél öltözödni s selyemruhás kisasszonyokkal sétálni. Nemde? — én már nem vagyok elég jó számodra, mióta minden ruhámat a zálogházba vittem miattad... Lásd! Auguste, én nem akartam erről szólni, vártam volna még; én tudom, hogy hol töltdted az éjt; láttalak a tánczterembe belépni avval a cifra Adéllal. Oh! te jól választod szeretődöt. Nagyon takaros leány! joga van hercegnőként begyescskednie... Hiszen az egész világgal él!

Lantier egy úgrással talpon termett. Szemei sötétben forogtak sápadt arczaban. Egész teste remeggett a dühölt és haragtól. — Igen, igen, az egész világgal! — ismétlé a fiatal asszony. — Boche asszony felmondó néki, néki s méltó testvéremnek, mivel mindig egész sereg férfi ögyeget körülöttük a lépcsőn. Lantier feleségétöleg emelö fel ökeit, majd ellenállva a verési veszetögeknek megragadá karjait,

hevesen megrázá a gyenge nőt, s a gyermekek ágyára tasztá, kik most újból hangosan kezdtek zokogni. Lantier újra lefeküdt, vad tekinteteket lövelve köröskörül, oly férti gyánát, ki elhallá-rozza magát valamine, a mi előt mindaddig még habozott.

— Te nem tudod, hogy mit tettél, Gervaise... Nem jól eszelekedtél, majd meglátod. A gyermekek mindig siránkoztak. Anyjuk megtörve maradt ágyuk szélén s egy öléssel karjai közé szorították őket, szászor ismétlé magában e mondatot. — Oh! ha ti nem lennétek itt kedves kieszinyeim!... Ha ti nem lennétek!... Ha ti nem lennétek!...

Nyugodtan nyugtózódott ágyán Lantier gondolatiba melyedve. Így fektült vagy ériág anélkül, hogy álom neheztül volna szemére, daczára a fáradságnak, mely lehúzá pilláit. Midőn karjára támaszkodva visszafordult, Gervaise elkészült a szobatisztogatással. Megvetette a gyermekek ágyát, kiket felkötött s felöltöztetett. Láta, mint sepi ki a szobát, mint porolja le a burtokekat; a a helyiség mindazáltal sötét s nyomorult maradt, füstös oldalalval, melyről a nedvesség miatt levált a lerongyolt képt, harom nyomorult zsekkével s fiók nélküli szekrényével. Majd megmosakodott Gervaise, miután háját egy kis fali tükör mellett feltűné, mely előtt Lantier szokott borotválkozni; ez utóbbi vizsgálni látszék meztelen karjait s fedetlen nyakát, mintha összehasonlítaná azokat máséival. Gervaise jobb lábára sántított: azonban ezt csak akkor lehetett észrevenni, midőn nagyon fáradt volt. Ezen reggel, megtörte az átírasztott éj által, alig tudta emelni lábát s a fálhoz támaszkodott.

Csend uralkodott, egy szót sem váltottak már egymással. Lantier várakozni látszott. Gervaise fájdalmat leküzde s egykedvűséggel tetteve sietett. Midőn ez a sarokban fekvő, szennyes fehéreműből csomagot készített, végre megszólalt Lantier. — Mit csinász?... Hová megy? Gervaise nem felelt rögtön. Midőn azonban hevesebben ismétlé amaz kérdését, végre elhatározá magát. — Hiszen látod... Ezt mind ki kell mosnom... A gyermekek nem élhetnek piszkaban.

Lantier nem mondott nemet. A béke helyre látszék állani. A fiatal asszony ismét, a szennyest kezdé

